

MARIANNA PAŃKOWSKA

ur. 1923; Julin

Miejsce i czas wydarzeń	Niemcy, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, praca przymusowa, robotnicy przymusowi

Robotnicy przymusowi w Niemczech

Ja wiedziałam, jaki tam jest porządek. Tam w czasie wojny to nie było na ulicy ludzi: byli w pracy, na froncie i w domu. Ale żeby tak spacerować, to nie, bo to straszny rygor był u nich. Jeszcze wspomnę, że u tego Niemca, gdzie byłam, to na pole do robót rolnych przychodzili Niemcy, którzy byli w więzieniu. To znaczy to nie byli mordercy, bo były kobiety młode i mężczyźni, pod silną eskortą, i oni jak mieli wydzieloną robotę to pracowali osobno. Nam nie wolno było być blisko nich. Oni byli w takich granatowych jakby fartuchach czy szlafrokach, tak jednakowo ubrani. Wiedzieliśmy [to] od tego jednego, który nam przynosił wiadomości. To był Polak z Poznania, on był z oflagu, u Niemca. Niemiec był na froncie, a on zarządzał tym gospodarstwem. Znaczy on był niewolnikiem, ale miał powierzone, że to i to należy do niego. I on mówił właśnie, że to są Niemcy z więzienia. Jak ja tak popatrzyłam to pomyślałam, że i Niemcy u Niemców też są w więzieniu. To było niesamowite.

Data i miejsce nagrania	2008-11-05, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"